धातव्यम्, धापयितव्यम्, धित्सितव्यम्, देधीयितव्यम्;
प्रणिधानीयम्, धापनीयम्, धित्सनीयम्, देधीयनीयम्;
धेयम्, [1]धाय्या[A] [ऋक्] धाप्यम्, धित्स्यम्, देधीय्यम्;
ईषद्धानम्-दुर्धानम्-सुधानम्; — — —
[2]धीयमानः, धाप्यमानः, धित्स्यमानः, देधीय्यमानः;
[3]धात्री, [4]उपधिः-निधिः, [5]अन्तर्धिः- [6]उदधिः सन्धिः- [7]सुषन्धिः-
दुष्षन्धिः, [8]दधि;

---

1. सामिधेनीरूपऋत्विग्विशेषवाचित्वे सति, 'पाय्यसान्नाय्यनिकाय्यधाय्या मानहविर्निवाससामिधेनीषु' (3-1-129) इत्यनेन ण्यत् आयादेशश्च निपात्येते। 'धाय्येति न सर्वा सामिधेन्युच्यते, किं तर्हि? काचिदेव। रूढिशब्दो ह्ययम्। तथा च असामिधेन्यामपि दृश्यते—'धाय्याः शंसत्यग्निर्नेता त्वं सोमक्रतुभिः।' इति काशिकाऽत्रानुसन्धेया। 'सामिधेन्यभिधास्वृक्षु काचिद्धाय्येति कथ्यते। शस्त्रादिष्वपि धाय्याऽस्ति तेनैतदुपलक्षणम्॥' इति प्रक्रियासर्वस्व श्लोकोऽप्यत्रानुसन्धेयः।

2. यगन्ताच्छानचि, 'घुमास्था—' (6-4-66) इतीत्वम्।

3. धीयते=धार्यते शिरसीति धात्री=आमलकी। 'धः कर्मणि ष्ट्रन्' (3-2-181) इति ष्ट्रन्प्रत्ययः। षित्त्वात् स्त्रियां ङीष्।

4. 'उपसर्गे घोः किः' (3-3-92) इति किप्रत्यये आकारलोपे च रूपम्। एवं निधिरित्यादिष्वपि ज्ञेयम्।

5. 'अन्तश्शब्दस्य अङ्किविधिणत्वेषूपसर्गत्वं वाच्यम्' (वा. 1-4-65) इत्युपसर्गसंज्ञायां किप्रत्यये रूपम्। एवं अन्तर्धा अन्तर्णिधानम् इत्यत्रापि अङ्विधौ णत्वविधौ चोपसर्गत्वं ज्ञेयमन्तश्शब्दस्य।

6. उदकं धीयतेऽत्रेति उदधिः=समुद्रः। 'कर्मण्यधिकरणे च' (3-3-93) इति अधिकरणे किप्रत्ययः। 'उदकस्योदः संज्ञायाम्' (6-3-57) इति उदकशब्दस्य उदभावः। असंज्ञायां तु 'पेषंवासवाहनधिषु च' (6-3-58) इति उदभावः—इति विशेषः।

7. सुषामादित्वात् (8-3-98) सुषन्धिः दुष्षन्धिः इत्यत्र षत्वम्।

8. 'भाषायां धाञ्—' (वा. 3-2-171) इत्यादिना किः किन् वा प्रत्ययः। तस्य लिड्वद्भावातिदेशात् द्विर्वचनादिकं भवति।

A. 'मदनानलबोधने भवेत् खग, धाय्या धिगधैर्यधारिणः॥' नैषधे. 2.59.